

צבא ללא מטריות?

הרבי גילה חביבות מיוחדת להליכה 'לתהלוכה' במהלך החג. מהו סוד התהלוכה המאומצת הזו, ומדוע אנו לא 'מרחמים' על העולים לרגל לקראת חג הפסח ומבקשים שהגשם יעצור מלזלוג עליהם?

קצת התחשבות!

בתחילת החג עם ישראל בכל תפוצותיו הפסיק לומר בתפילת העמידה "משיב הרוח מוריד הגשם" וכן "ותן טל ומטר", והתחילו לומר "מוריד הטל", "ותן ברכה". וכך נמשיך לומר "מוריד הטל" עד לשמיני עצרת, ובברכת השנים נמשיך לומר "ותן ברכה" עד ז' חשון בארץ ישראל.

הסברתי למישהו [?] מדוע לא מתחילים לומר "ותן טל ומטר" מיד בשמיני עצרת [?] את הטעם המפורסם שמובא בשוע"ר (סימן קיז סעיף א) "והיה ראוי לשאול בה מיד אחר החג, אלא שאיחרו השאלה ט"ו ימים אחר החג כדי שיגיע האחרון שבישראל שעלה לרגל לביתו לנהר פרת, שהוא מקום ישוב היותר רחוק מירושלים ולא יעצרנו הגשם".

וכמו שהרבי מבאר בכמה מקומות שיהודי לא יכול לבקש גשם בתפילתו כל עוד הוא יודע שישנם יהודים שנמצאים עוד בדרכים ומכתתים את רגליהם בדרך לבתיהם. ולכן אע"פ שמאד צריכים את הגשם בישראל כמו שכולם יודעים, בכל זאת דחו את שאלת הגשמים עד שהאחרון שבישראל יגיע לביתו.

אז הוא שאל אותי שלכאורה כמו שדוחים את השאלה בברכת השנים בט"ו יום כדי שאחרון העולים לרגל ישוב לביתו, א"כ יש לנהוג כך גם בחג הפסח, שגם בו כל עם ישראל היה עולה לרגל, וא"כ היו צריכים להפסיק לבקש "ותן טל ומטר" שבועיים לפני פסח, דהיינו בר"ח ניסן כדי שכל עם ישראל, גם המרוחקים ביותר, תהיה להם האפשרות לעזוב את ביתם ולעלות לרגל לירושלים בלי שיסבלו מהגשם. ואדרבה, אם ירד גשם אנשים עלולים לוותר על העליה לרגל ולא יצאו מהבית כי הדרכים יהיו קשות ובפרט בפסח החובה לעלות לרגל גדולה יותר כדי להקריב את קרבן פסח, וכמו שאכן רואים שמי שלא יכול היה לבוא בפסח ראשון, התקינו עבורו את פסח שני. מדוע אפוא לא מתחשבים בעולים לרגל בחודש ניסן לקראת הפסח?!

חוויות מתהלוכה ארוכה ורטובה

היום הזה, שביעי של פסח, מזכיר לי זיכרונות נעימים מאד. כשהייתי תלמיד ישיבה בבית מדרשו של הרבי, היה מנהג קבוע ללכת בשביעי של פסח ל'תהלוכה'. מהי ה'תהלוכה'? החסידים צועדים ברגל מהלך של כמה שעות לאזורים אחרים בניו יורק כדי לבקר בבתי-הכנסת השונים ולהביא למתפללים את שמחת החג. בדרך כלל שניים או שלושה חסידים היו נכנסים לבית הכנסת ואומרים קצת דברי תורה בקשר לחג ולאחר מכן רוקדים ושרים עם המתפללים והביאו שמחה חסידית-חב"דית אותנטית והעירו את היהודים מהשינה שלהם^[1]

חביבות מיוחדת הראה הרבי כלפי ה'תהלוכה', היא היתה חשובה בעיניו, וכשהיו יוצאים ל'תהלוכה' הרבי היה יוצא מחדרו החוצה ועומד בפתח הדלת הראשית ואלפי חסידים היו עוברים לפניו והרבי היה סוקר בעיניו את כל הצועדים. בשנים האחרונות הרבי היה יוצא גם כשהחסידים חזרו מ'תהלוכה' והיה מקבל את פניהם ומעודד את השירה.

חשוב להדגיש שהצעדה הזאת ב'תהלוכה' לא היתה צעדה של רבע שעה, היו הולכים שעתים ושלוש וכו'; אז מילא הצעירים שהם עדיין בכושר והיה באפשרותם לצעוד דרך ארוכה, אבל רצונו של הרבי היה שכולם ישתתפו ב'תהלוכה' כולל המבוגרים. ובשביל אחד שלא עשה דיאטה, אינו מתעמל ולא שומר על כושר זה לא היה דבר קל לצעוד שלוש שעות אחרי שבעה ימים של אכילת מצות^[2] לכן היו כאלה שהלכו רק חלק מהדרך ומצאו בית כנסת קרוב יותר ונכנסו לשם. הרבי כינה אותם "סמארט באויס", שהם סבורים שהם חכמים יותר מכולם^[3]

אבל התופעה המרתקת ביותר היתה שכאשר היה יורד גשם בשעת ה'תהלוכה', ולפעמים לא סתם גשם אלא מבול של ממש. המחשבה לבטל או לדחות את ה'תהלוכה' ממש לא עמדה על הפרק, הולכים בכל מקרה, ובל נשכח שבחג אסור להשתמש במטריה, וכך קרה כמה פעמים שהלכנו כמה שעות הלוך וכמה שעות חזור בגשם שוטף^[4]

אני זוכר כמה פעמים שהלכנו לתהלוכה, וכשיצאנו השמש האירה לנו פנים וזרחה בעוז, לא עלה על דעתו של אף אחד לקחת מעיל, זה היה נראה יום יפה ונפלא^[5] אבל אחרי הליכה של חצי שנה התקדרו השמיים והגשם החל לרדת בעוז, אתה מנסה לסגור את הכפתור העליון בחולצה ולשמור שהמים לא יכנסו פנימה, אבל אחרי הליכה במשך חצי שעה בגשם שוטף אתה רטוב כולך מכף רגל ועד ראש, הנעליים והגרביים, הכובע נוזל ממים והם מורידים את הצבע השחור שלו על פרצופך^[6] מרגישים נפלא ורועדים מקור. סוף סוף מגיעים לבית הכנסת המיועד והמים נוזלים מאתנו לכל הצדדים. המתפללים מביטים עלינו בהשתאות וחושבים אותנו למשוגעים אבל שמחים לראות אותנו, ואחרי הביקור יש לנו גם דרך ארוכה בחזרה ל-770 ושם צריכים להחליף את כל הבגדים. פעמים רבות שהכובע והנעליים נזרקים לאשפה ויש צורך לקנות בגדים חדשים^[7]

אצל הרבי, כאמור, התהלוכה היתה חביבה ביותר וביום שלאחר מכן היה עורך התוועדות והיה מורה לכל אלה שהשתתפו בתהלוכה לומר 'לחיים', וכמה פעמים אף אמר "אני בעצמי לא הלכתי אבל אני מקנא בהם"^[8]

פעם הרבי חילק משקה לאלו שצעדו בתהלוכה. היו כמה שלא השתתפו [?] כי ירד גשם שוטף [?] ולמרות זאת הם ניסו להיות בין אלו שמקבלים את המשקה מידו של הרבי. מסופר שהרבי נגע בידו במגבעות שלהם, ואם המגבעת היתה רטובה [?] נתן להם 'לחיים' [?].

קורטוב של מסירות נפש

מדוע היה כל כך חשוב לרבי שהחסידים יצעדו ויתרטבו בגשם במשך שעות ארוכות?

אנו מוצאים ביהדות את המצווה הראשונה שניתנה לעם היהודי [?] מצות מילה. מדוע דוקא המצווה הזאת נבחרה להיות המצווה הראשונה. הקב"ה רצה ללמד אותנו שכמו שהמצווה הראשונה היא כואבת ומותירה רושם בגוף כך כל המצוות צריכות להותיר את רישומן בגופו של היהודי, יש להזיע [?] זיעה של מצווה [?] ולהתאמץ כשעושים מצווה ואז האדם מתאחד עם המצווה.

כך גם ב'תהלוכה' המדוברת, הרבי חינך את החסידים ל'קצת' מסירות נפש [?] אם רוצים שהתלמיד הזה יגדל להיות חסיד אמיתי ושליח של הרבי יש לחנך אותו על מסירות נפש. לצאת לשליחות למקום רחוק זהו לא דבר קל, רק אם מחנכים צעירים בדרך כזו יש תקווה שהם יגדלו להיות חסידים. חסיד הוא לא מי שעושה רק מה שנוח לו אלא עושה מה שצריך לעשות ומה שמצפים ממנו, גם במידה שזה לא נוח ולא נעים לו באופן אישי.

כמו שהרבי אומר (שיחת ש"פ אמור תשד"מ עמ' 1671) אודות אלו שהשתתפו בתהלוכה: "והלכו מתוך שמחה וזריזות וזאת למרות הגשם [?] וכידוע הרמז במ"ש בבית אלקים נהלך ברגש ר"ת רוח גשם שלג, היינו שכאשר מדובר אודות הליכה הקשורה עם ענין של קדושה הולכים "ברגש", גם ברוח גשם ושלג".

ורואים דבר מאד מוזר, חג הפסח הוא החג שהכנות לקראתו הם הקשות והמייגעות ביותר. לא קשה כ"כ להתכונן לראש השנה או לחנוכה, אולם לפסח יש להחליף את הכלים, קניות, בישולים וכו' וכו', ודוקא החג הזה הוא החביב ביותר על העם היהודי, כי כשעובדים קשה ומזיעים ומתייגעים בהכנות לחג [?] נהנים יותר מהחג עצמו [?].

ואולי יש לומר שזוהי אפוא הסיבה מדוע לא מפסיקים לבקש גשם שבועיים לפני חג הפסח. הקב"ה רוצה יהודים שיהיו מוכנים לעלות לרגל לירושלים אפילו כשיורד גשם. דווקא אז כשהם יגיעו לבית המקדש מתוך קשיים הם יעריכו זאת יותר. עם ישראל אינו צריך 'פחדנים' שיוותרו על העלייה לירושלים ויישארו בביתם בגלל הגשם. כאלה חבר'ה עם ישראל לא צריך. חייל שמפחד מגשם הוא אינו חייל, כלום ראיתם פעם צבא שצועד עם מטריות? [?]

משא"כ מי שחוזר מירושלים אחרי שעשה את כל המאמץ, הרי אדרבה יש רצון להקל עליו את טורח הדרך ושיגיע לביתו במהירות ללא קשיים, ולכן דוחים את שאלת הגשמים עד ז' חשוון. אולם אותו יהודי שיושב בבית ולא מעוניין לעלות לירושלים כי יורד גשם, אולי עדיף שיתכבד וישב בביתו.

העם היהודי זקוק לחיילים ורק עם צבאות ה' נביא את המשיח.